

LAUSUNTO

Eduskunnan lakivaliokunnalle

16.4.2020

98/01/20

Viite: HE 46/2020 vp

Asia: Hallituksen esitys laiksi konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan koronapandemian taloudellisten vaikutusten vuoksi, että velallisen asettaminen konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotukseen perustuvasta velkojan hakemuksesta estyisi lyhyen siirtymävaiheen jälkeen. Nopeasti voimaan tuleva laki olisi voimassa lokakuun 2020 loppuun saakka eli noin puolen vuoden ajan.

1. Konkurssilain muutostarpeesta

Yritysten mahdollisuuksia selvittää koronapandemiasta tulee parantaa mahdollisimman monipuolisin keinoin. Näkemykseni mukaan nyt esitetyn muutoksen tavoitteet olisivat kuitenkin saavutettavissa myös ilman lainmuutosta, nykylakia soveltamalla.

Suomen hyvin toimivan konkurssijärjestelmän avulla voidaan välttää terveiden yritysten aiheuttamat konkurssit. Tuomioistuimella on harkintavalta sen suhteen, kuinka kauan velallisen maksukyvyttömyyttä voidaan pitää tilapäisenä. Velallisella on mahdollisuus esittää vastanäyttöä maksukyvyttömyyden tilapäisestä luonteesta esimerkiksi tuomalla esiin poikkeusolojen vaikutuksia yrityksensä toimintaan.

Konkurssiuhkainen maksukehotus on ylivoimaisesti eniten käytetty peruste velkojien konkurssihakemuksissa. Sen vuoksi esitetyn muutoksen vaikutus olisi todella suuri. Esitetty ratkaisu on ongelmallinen erityisesti siksi, ettei sääntelyn avulla pystytä erottelemaan toisistaan yhtäältä koronan vuoksi vaikeuksissa olevia ja toisaalta muista syistä maksukyvyttömiä velallisia.

Konkurssiasiamiehen toimisto

The Office of Bankruptcy Ombudsman

Ratapihantie 9

00520 HELSINKI

Puhelin

Faksi

Sähköposti

029 566 5111

029 566 5110

etunimi.sukunimi@oikeus.fi

www.konkurssiasiamies.fi

2. Velkojen konkurssihakemuksista

Velkojat ovat tehneet viime aikoina noin 150 konkurssihakemusta kuukaudessa. Tämän mukaan jo pelkästään normaalioloissa tehtäviä velkojen konkurssihakemuksia patoutuisi esitetyn kuuden kuukauden ajalta laskennallisesti 900 kappaletta.

Konkurssien määrä tulee esityksessä olevan arvion mukaisesti olemaan merkittävä loppuvuonna 2020 ja alkuvuonna 2021. Tämä tulee ruuhkauttamaan ainakin käräjäoikeudet, konkurssiasiamiehen toimiston, konkurssipesiä hoitavat asianajotoimistot ja palkkaturvaviranomaiset.

Konkurssin lykkääminen on epätarkoituksenmukaista ja haitallista silloin, kun on kyse yrityksistä, joilla konkurssi on ollut väistämätön ilman korona-pandemiaakin. Väliaikainen esto velkojen konkurssihakemuksille ei ole ratkaisu tällaisten yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

3. Lainmuutoksen voimassaoloaika ja siirtymäsäännökset

Lainmuutos olisi esityksen mukaan voimassa 31.10.2020 saakka eli noin kuusi kuukautta. Aika vaikuttaa pitkältä, ja esitän harkittavaksi tämän ajan lyhentämistä yhdellä tai kahdella kuukaudella.

Yksi konkurssiasiamiehen toimiston perustehtävistä on talousrikistorjunta. Ne velalliset, jotka syyllistyvät rikolliseen toimintaan tai jotka mahdollisesti hävittävät omaisuutta, voisivat yli puolen vuoden ajan järjestellä yhtiön varallisuuseriä ilman konkurssiuhkaa. Takaisinsaannin määräaikoja menetetään, eikä esimerkiksi velkojen yhdenvertaisuutta loukkaavia maksusuorituksia pystyittäisi peräyttämään.

Mahdollisuudet koronatilanteen hyväksikäyttämiseen ja yrityksen lisävelkaantumiseen tulisi pystyä minimoimaan. Väliaikaisen muutoksen kuuden kuukauden kesto tulisi mitä todennäköisimmin vaikuttamaan niin, että lähestytään esityksen vaihtoehtoa b (velkojen konkurssihakemuksia ei oteta lainkaan tutkittavaksi).

Mitä pidemmältä ajalta konkurssihakemuksia patoutuu, sitä syvempää huolta konkurssiasiamiehen toimiston valvontatyössä koetaan tulevista velallisen toiminnan selvittämis- ja tarkastusmahdollisuuksista. Suuri määrä yhtä aikaa vireille tulevia konkurssieja heikentää toimimismahdollisuuksia. Sen vuoksi poikkeuksellinen välitila tulisi rajoittaa välttämättömään minimiin.

Siirtymäsäännöksillä on sinänsä ansiokkaasti pyritty rajaamaan lainmuutoksen vaikutusta niihin yrityksiin, joiden vaikeudet johtuvat koronapandemiasta.